

A makrogazdasági és költségvetési mutatók aktuális alakulása

2015. július

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.

Főbb megállapítások

Az ipari kibocsátás lanyhább növekedését májusban csak az export segítette érdemben, a három legnagyobb súlyú feldolgozóipari alág közül egyedül a járműgyártás tudott növekedést felmutatni. Az építőipar bővülési üteme 2,3 százalékra mérséklődött, főként a tavalyi kiugró bázis miatt. A kiskereskedelmi forgalom növekedése stabilizálódott, de az élelmiszer kereskedelemben jelentős mérséklődés tapasztalható. A munkanélküliségi ráta májusban már csak 7,1 százalékon állt. Az államháztartás első fél évben regisztrált egyenlege továbbra is kedvező képet fest. Az Országgyűlés elfogadta a 2016. évi költségvetésről szóló törvényt, melynek első módosítása is megtörtént júniusban. Az erősödő inflációs nyomás széles bázisú, de továbbra is elmarad a jegybanki céltól.

Reálgazdaság

Az **ipar** teljesítménye májusban újból mérsékeltebb ütemben bővült, ugyanis mindösszesen 1,5 százalékkal múlta felül az egy évvel korábbit. Ebben jelentős szerepet játszott a munkanaphatas, melytől megtisztítva az index 6,2 százalékos növekedést jelzett. A termelés tavaly év vége óta tartó emelkedő trendje így fennmaradt. Havi összevetésben a kiigazított adatok alapján 0,2 százalékkal csökkent az ipari kibocsátás. Májusban az exportértékesítés 4 százalékos növekedése jelentette az egyedüli húzóerőt. Az exportot a külpiacon növekvő kereslete és a forint leértékelődése segítette. Korábbi várakozásunkkal összhangban az ipar hazai eladásai – a bázishatas miatt – zsugorodtak, és hasonló tendenciát várunk júniusban is. Az ipari teljesítményt a feldolgozóipar 2,1 százalékos éves szintű emelkedése húzta, azonban a legnagyobb alágak közül csak a járműgyártás tudott bővülni (9,5 százalék). Az éves szinten 13 százalékkal emelkedő rendelésállomány elsősorban a külső kereslet élénkülésére vezethető vissza.

Az **építőipari** termelés volumene májusban 2,3 százalékkal bővült éves összevetésben, így a trendszerű növekedés fennmaradt, de a lendület alábbhagyott. A kiigazított adatok alapján az előző hónaphoz képest 3,1 százalékkal esett vissza a teljesítmény, vagyis két hónapja negatív a mutató. Májusban az egyéb építmények főcsoport 8,7 százalékos növekedését mérték, miközben az épületek termelési volumene 5 százalékkal esett vissza. A májusban kötött új szerződések volumene 2,7 százalékkal maradt el az egy évvel korábbitól, de az épületek építésére kötött szerződések bővült. A meglévő szerződésállomány 41,3 százalékkal alacsonyabb éves összevetésben. Ennek ellenére összességében úgy véljük, hogy a korábbi megrendelések az ágazat idei évi növekedéséhez kellő alapot biztosítanak.

A **kiskereskedelmi forgalom** volumene áprilisban 4,1 százalékos éves bázisú bővülést mutatott. A KSH májusi előzetes becslése szerint a növekedési ütem stabilizálódott: 4,2 százalékos teljesítményt regisztrált a kiskereskedelem. A naptárhatástól megtisztított adatok alapján az üzemanyag-kiskereskedelem 5,6 százalékkal bővült, vagyis 9 havi mélypontjára lassult a növekedés üteme. Az üzemanyagok árának emelkedése tehát már megjelent a forgalmi statisztikákban is. Az élelmiszer kiskereskedelem teljesítménye tovább lassult, 1,1 százalékos növekedést mért a KSH. Az első negyedévben ez a ráta még 4 százalék felett alakult. A mérsékeltebb teljesítmény két fő tényezőből fakadhat. Az egyik az online pénztárgépek bevezetésének bázishatása, a másik pedig a vasárnapi boltbezárás hatása. A nem élelmiszer-kiskereskedelem forgalma ugyanakkor jelentősen élénkült: a 9,7 százalékos növekedésben csapódott le a lakosság rendelkezésre álló jövedelmének bővülése.

A pozitív **munkaerő-piaci** trendek májusban is folytatódtak. A kedvező konjunkturális helyzetnek köszönhetően a foglalkoztatottak száma 7 ezer fővel nőtt a szezonálisan kiigazított adatok alapján. Azonban az aktivitás a feszes munkaerőpiac és a magas kereslet ellenére mérséklődött, így a munkanélküliségi ráta 7,1 százalékra csökkent. Az áprilusra vonatkozó intézményi statisztikák alapján az alkalmazottak száma is emelkedett, ami elsősorban a közszférának köszönhető, ugyanis a Start munkaprogram felfutásával a közfoglalkoztatás 35 ezer fővel bővült. A magánszférában dolgozók száma a kedvező konjunkturális helyzet ellenére nem változott, azonban a trend feletti gazdasági növekedés az elkövetkező hónapokban további munkavállalók felvételére ösztönözheti a vállalkozásokat. A javuló munkaerő-piaci helyzet ellenére a bérek éves növekedési üteme 3,6 százalékra lassult, ami a magasabb közfoglalkoztatás okozta összetételhatás következménye.

Költségvetési helyzet

2015 első fél évében az államháztartás központi alrendszere összesen 823,3 milliárd forintos hiányt halmozott fel. A központi költségvetés ezen belül 868,1 milliárd forintos deficittel, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 15, az elkülönített állami pénzalapok 29,8 milliárd forintos többlettel zártak. A január–júniusi mutató az idei év egészére előirányzott hiány 93,8 százalékát érte el, ami az elmúlt év azonos időszak eredményéhez képest még mindig kedvezőbb. A központi alrendszer hatodik havi egyenlege 2014-ben –132,2 milliárd forintot tett ki, ami jóval alacsonyabb, mint az idei –312,2 milliárd forint. Az eltérés elsősorban a fejezeti kezelésű uniós bevételekből fakad, ezek 156 milliárd forinttal maradtak el az előző évi bevételektől. Másrészt a felfutó pályázati kifizetések miatt a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásai mintegy 200 milliárd forinttal haladták meg a tavalyi év azonos időszak összeget. Továbbá a júniusi kamatkidadások 60 milliárd forinttal meghaladták az előző évit, ami annak éven belüli eltérő lefutásából fakad.

Június végén az **Országgyűlés elfogadta a 2016. évi költségvetésről szóló törvényt**. Így a jövő évben az államháztartás 761,6 milliárd forintos hiányával és a változatlan árfolyamon számolt GDP-arányos állomány 73,3 százalékos nagyságával számolhatunk. Június közepén lépett hatályba az idei évi költségvetés első módosítása, mely a BKV adósságának átvállalása miatt 52 milliárd forintos növekményt, és összesen további 41 milliárd forintos emelést eredményezett egyéb kisebb tételek sorain. Ezen felül az ideiglenes műszaki határzár építése várhatóan 20–25 milliárd forinttal terheli a rendkívüli kormányzati tartalék sorát.

Monetáris folyamatok

A **fogyasztói árák** a VI. hónapban átlagosan 0,6 százalékkal nőttek éves bázison, ami 2013 novembere óta a legmagasabb érték. Az erősödő inflációs nyomás széles bázison nyugszik, de leginkább a szeszes italok és dohányárak áremelkedése érezhető. Ezt az adópolitikai szabályozás változása magyarázza. Az élelmiszerek is drágultak, főként az idényre jellemző zöldségek, gyümölcsök ára emelkedett. Júniusban a szolgáltatások drágulását az egészségügyi és az üdülési szolgáltatások vezérelték. A tartós fogyasztási cikkek inflációját a forint leértékelődése magyarázza, miközben jól érezhető az autópiacon a kereslet élénkülése a járművek áremelkedésében. Az üzemanyagárak éves szinten továbbra is alacsonyabbak, ahogyan a háztartási energia ára is. Ezen kívül a gazdaságban nincs érdemi, inflációt visszafogó tényező. A jegybank a júniusi kamatdöntő ülésén 15 bázisponttal 1,5 százalékra csökkentette az **alapkamatot**, de a jövőre vonatkozóan óvatosabb előretekintő iránymutatást fogalmazott meg. Júliusban ezért újabb, ám kisebb mértékű kamatcsökkentést várunk.